

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Milana Karabína v trestnej veci proti obvinenému **M. M. a spol.** pre prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák., spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2015, **o sťažnosti obvineného** M. M. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 16. augusta 2015, sp. zn. 3 Tp 15/2015, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného M. M. **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica uznesením zo 16. augusta 2015, sp. zn. 3 Tp 15/2015

I. Vzal podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. obvineného M. M. do väzby s tým, že väzba začala plynúť 13. augusta 2015 o 07.40 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným M. M. neuložil.

III. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného M. M. za nahradenie väzby neprijal.

Proti tomuto uzneseniu včas podal sťažnosť obvinený M. M.

V úvode jej písomného odôvodnenia, podaného prostredníctvom obhajcov, poukázal na svoje písomné vyjadrenie z 15. augusta 2015 k návrhu prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktoré zároveň označil aj za odôvodnenie jeho sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bolo voči nemu vznesené obvinenie za posudzovanú trestnú činnosť.

Špecializovanému trestnému súdu vytkol, že o väzbe rozhodol bez toho, aby naň prihliadol a upriamil pozornosť na dôvody, pre ktoré bol vzatý do väzby, ako aj na ústne vyjadrenie obhajcu k skôr uvedenému návrhu na strane 5 zápisnice o výsluchu obvineného zo 16. augusta 2015 napísanej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica s tým, že tieto nie sú dané.

Namietol, že výpovede obvinenej D. K. a Ing. P. M. neobsahujú žiadne skutočnosti odôvodňujúce podozrenie z jeho účasti na skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a konštatoval, že usvedčujúca výpoveď obvinenej A. M. doposiaľ preverená nebola. V súvislosti s vierohodnosťou výpovede tejto svedkyne zo 06. augusta 2015 upriamil pozornosť na svoju výpoveď zo 16. augusta 2015 (str. 3 a 4 zápisnice), a v súlade s citovaným písomným vyjadrením namietol absenciu zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý je stíhaný, z dôvodov uvedených v jeho výpovedi z 13. augusta 2015, v ktorej dôvod a rozsah svojho konania vysvetlil.

Podľa jeho názoru neurčitosť uznesenia o vznesení obvinenia nasvedčuje tomu, že o skutku, ktorý je jeho predmetom, neexistujú relevantné poznatky, a tento je iba domnienkou.

Napadnuté uznesenie v jeho poslednom výroku s poukazom na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP) a judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) označil za arbitrárne, pretože písomným sľubom, ktorý ako náhradný inštitút väzby ponúkol, sa sudca pre prípravné konanie v odôvodnení napadnutého uznesenia z hľadiska naplnenia dôvodov primeranosti intenzity zásahu do jeho osobnej slobody nezaoberal.

Napokon napadnuté uznesenie označil za svojvoľné, založené len na hypotetických úvahách, ktoré je ako celok arbitrárne. Aj v tomto smere argumentoval judikatúrou ESLP a ústavného súdu o práve na spravodlivé súdne konanie, súčasťou ktorého je právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Táto požiadavka pre nedostatok konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu z jeho konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. však nie je splnená.

Navrhol preto, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho z väzby na slobodu.

Svoj návrh alternoval tak, že ak najvyšší súd dospeje k záveru, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. existujú, navrhol, aby prijal ním ponúknutý písomný sľub a prepustil ho z väzby na slobodu, prípadne alebo súčasne, prijal návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a z väzby ho prepustil.

Najvyšší súd na podklade sťažnosti obvineného M. M. preskúmal v rozsahu § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná.

Uznesením poverenej príslušníčky Prezídia Policajného Zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protikorupčnej jednotky v Bratislave, sp. zn. PPZ-24/NKA-PK-BA-SV-2015 zo dňa 12. mája 2015, bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie za prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák.

Uznesením toho istého orgánu sp. zn. PPZ-24/NKA-PK-BA-SV-2015 zo dňa 12. augusta 2015, bolo podľa § 206 ods. 1 Tr. por. M. M. vznesené obvinenie za prečin nepriamej korupcie § 336 ods. 1 Tr. zák. spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom období, od novembra 2014 do dňa 02. 06. 2015, na doposiaľ presne neustálených miestach, prevažne v K. a B. a na ďalšom doposiaľ nezistenom mieste

vo V., potom ako sa od A. M. dozvedel o kontakte D. K. na zástupcu spoločnosti B.B.B., so sídlom H., IČO XY (ďalej len „B.B.“), si prostredníctvom doposiaľ nestotožnených osôb zistil prebiehajúce trestné konania v pôsobnosti Policajného zboru a ďalšie konania vedené na Finančnej správe Slovenskej republiky, týkajúce sa právnickej osoby B.B. a možnosti ich ovplyvnenia v prospech uvedenej spoločnosti, a rozhodli sa uvedenú skutočnosť využiť vo svoj prospech a to tak, že M. M. zistené informácie z realizovaných konaní prostredníctvom A. M. odovzdával D. K., ktorá dňa 17. 04. 2015, v B., v H., na osobnom stretnutí, si vyžiadala od Ing. P. M., člena predstavenstva B.B., finančnú hotovosť vo výške 3 000 000,- € ako úplatok za to, že budú svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci doposiaľ presne nezisteného orgánu činného v trestnom konaní a doposiaľ presne nezisteného pracovníka Finančnej správy Slovenskej republiky, aby bolo zmarené dosiahnutie účelu trestných a správnych konaní týkajúcich sa právnickej osoby B.B., pričom ich požiadavku D. K. v období od dňa 17. 05. 2015 do dňa 02. 06. 2015, na ďalších najmenej štyroch osobných stretnutiach uskutočnených Ing. P. M., na Letisku K., zopakovala a potvrdila.

Na úvod posudzovanej veci je potrebné uviesť, že sudca pre prípravné konanie, ako vecne príslušný, pri rozhodovaní o väzbe obvineného postupoval v súlade s ustanoveniami § 73 ods. 5, ods. 6, § 72 ods. 2 Tr. por. a zákonné lehoty na rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby boli spolu s ostatnými formálnymi náležitosťami tohto postupu dodržané.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 80 ods. 1 Tr. por., ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

b/ obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho,

c/ s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

K náhrade väzby podľa citovaných ustanovení Trestného poriadku najvyšší súd však poukazuje na druhú vetu čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), ktorý obvinenému poskytuje väčší rozsah základných práv a slobôd ako Trestný poriadok a na čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva orgánu rozhodujúcemu o väzbe obvineného povinnosť preskúmať možnosti nahradenie väzby (aj pri dôvode väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.) ponúkanými zárukami.

V súlade so stavom veci a zákonom postupoval sudca pre prípravné konanie, keď dospel k záveru, že v súčasnom (počiatočnom) štádiu trestného stíhania je v posudzovanej veci u obvineného daná dôvodnosť podozrenia, že mal spáchať skutok, pre ktorý je trestne stíhaný, v čase a spôsobom uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a sú u neho dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por.

Obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

Dôvodnosť podozrenia ako jedna z materiálnych podmienok väzby, že obvinený M. M. mal spáchať uvedený skutok v tomto štádiu trestného stíhania, vyplýva najmä z výpovedí spoluobvinených D. K. a A. M..

Tieto vypovedali akým spôsobom mal byť posudzovaný trestný čin spáchaný, kto, akým spôsobom a z akého dôvodu sa mal na jeho spáchaní podieľať a opísali aj spôsob stretávania a komunikácie zainteresovaných osôb, ktorý mal zabrániť ich odhaleniu. Napriek tomu z usvedčujúcej výpovede svedkyne A. M., blízkej priateľky obvineného M. M. vyplýva, že obvinený sa významnou mierou podieľal na trestnej činnosti, ktorá mala byť spáchaná a túto obvinená z hľadiska rozsahu jej poznatkov podrobne opísala. Jej opis je diametrálne odlišný od obhajobných tvrdení obvineného, je v neprospech obvineného a z predloženého spisu nevyplýva dôvod, ktorý by vyvolával pochybnosti o vierohodnosti jej výpovede. Obvinená bola vypočutá v prítomnosti viacerých obhajcov a na úvod svojej výpovede vysvetlila dôvod, pre ktorý sa vo veci rozhodla vypovedať.

Ďalšia materiálna podmienka väzby, ktorou je existencia skutočností odôvodňujúcich dôvodnosť obavy z konania obvineného v § 71 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por. je v napadnutom uznesení taktiež splnená.

Doposiaľ vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že medzi spoluobvinenými M. M. a A. M., je veľmi blízky vzťah, ktorý sa premietol do rôznych foriem pomoci obvineného spoluobvinenej a jej chorej matke, o čom svedčí aj jej výpoveď o materiálnej pomoci obvineného súvisiacej s voči nej vedeným trestným stíhaním, cieľom ktorej malo byť „uzavretie spisu“ bez negatívnych dôsledkov voči jej osobe.

Uvedené skutočnosti sú preto aj podľa názoru najvyššieho súdu natoľko konkrétne, že reálne odôvodňujú obavu z konania obvineného uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por., t. j. že na slobode bude z pozície ich vzťahu spoluobvinenú ovplyvňovať s cieľom mariť objasňovanie skutočností významných pre trestné stíhanie. Práve veľmi blízky vzťah medzi týmito obvinenými a formy predchádzajúcej pomoci obvineného zväzujú dôvodnú obavu, že obvinený voči A. M. využije všetky možnosti na konanie uvedené v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a bude na túto obvinenú pôsobiť v snahe zbaviť sa trestnej zodpovednosti za skutok, ktorý mal podľa vzneseného obvinenia spáchať, a zo spáchania ktorého ho usvedčuje najviac

táto obvinená. Nič na tom nemení ani čas, ktorý od vznesenia obvinenia voči A. M. alebo od začatia trestného stíhania uplynul. Uvedené platí o to viac, že z výpovede obvinenej A. M. vyplýva, že s obvineným mala o trestnej činnosti komunikovať z dôvodu bezpečnosti len „medzi štyrmi očami“ a ďalšia osoba, ktorá mala s obvineným „spolupracovať“ pri riešení spoločnosti B.B. a.s. bol jeho najlepší kamarát R. J., ktorý doposiaľ podľa obsahu predloženého spisu vypočutý nebol.

Z výpovedí svedkýň zároveň vyplýva, že za účinnú pomoc skôr uvedenej spoločnosti mala byť ako záloha požadovaná suma 3.000.000,- €, pričom svedkyňa A. M. konkretizovala, že túto mal žiadať a jej výšku určiť práve obvinený M. M. a to bol dôvod konania, ktorého sa mal dopustiť.

Z doposiaľ vykonaného dokazovania je preto zrejmé, že obvinený mal konať spôsobom uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia v snahe získať ním pre seba plnenie majetkovej povahy, na ktoré nemal právny nárok. Navyše na podklade predloženého procesného spisu, konkrétne výpovede obvinenej A. M., existuje aj dôvodné podozrenie, že obvinený či už priamo alebo sprostredkované mal mať efektívne kontakty na Slovenskú informačnú službu a Národnú kriminálnu agentúru, ktoré mu konanie, ktorého sa mal dopustiť, mali významným spôsobom uľahčiť. Tieto skutočnosti a nezanedbateľná výška plnenia majetkovej povahy, na ktoré obvinený nemal právny nárok, sú natoľko konkrétne, že odôvodňujú obavu z konania obvineného uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. t. j., že na slobode bude v páchaní trestnej činnosti pokračovať práve s cieľom získať finančný prospech.

K námietkam obvineného uvedeným v jeho písomnom vyjadrení voči návrhu prokurátorky na vzatie do väzby, a k jeho sťažnostným námietkam voči napadnutému uzneseniu najvyšší súd uvádza nasledovné.

Zodpovedá stavu vecí, že uznesenie o vznesení obvinenia voči obvinenému obsahuje niektoré všeobecné výrazy, na ktoré obvinený poukázal. Je potrebné však uviesť, že tieto sa týkajú len konania, ktoré malo predchádzať samotnému konaniu obvineného a spoluobvinených, ktoré má znaky trestného činu, pre ktorý sú stíhaní vo vzťahu

k právnickej osobe B. a bude úlohou ďalšieho postupu vyšetrovateľa, aby aj tieto skutočnosti boli náležité a v súlade so zákonom objasnené.

Pokiaľ ide o obhajobné tvrdenia obvineného obsiahnuté v jeho výpovediach z 13. augusta 2015 a 16. augusta 2015, najvyšší súd uvádza, že práve usvedčujúca výpoveď obvinenej A. M. spolu s výpoveďou spoluobvinenej D. K., ktorá s ňou korešponduje, v súčasnom štádiu trestného stíhania odôvodňuje podozrenie, že obvinený mal konať spôsobom uvedeným v citovanom uznesení o vznesení obvinenia.

Obvinený pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie uviedol výšku svojho príjmu 1500 – 2000 € mesačne, ktorý mu plyní zo spoločností, v ktorých je spoločníkom a z jeho zamestnania. Pokiaľ obvinený v písomnom odôvodnení podanej sťažnosti konštatuje, že existuje veľké množstvo neúplných aktuálnych zdrojov jeho príjmov a sudca ho k nim nevypočul, najvyšší súd uvádza, že obvinenému nič nebránilo vylúčeného sudcu o týchto informovať, eventuálne tieto dodatočne v podanej sťažnosti konkretizovať. Napriek tomu však na podklade skôr uvedených dôkazov v tomto štádiu trestného stíhania existuje dôvodné podozrenie, že obvinený sa konaním, pre ktoré je stíhaný, snažil získať plnenie majetkovej povahy, na ktoré nemal právny nárok vo výške, ktorá zásadným spôsobom preyšuje jeho príjmy zo zdrojov, na ktoré poukázal.

Správne a v súlade so zákonom postupoval sudca pre prípravné konanie aj pri posudzovaní nožnej aplikácie náhradných inštitútov väzby podľa § 80 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por., ktoré mu napriek zneniu Trestného poriadku umožňujú ustanovenia čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 154c ods. 1 ústavy. Práve dôvodná obava z konania obvineného uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. vylučujúca náležité zistenie trestného činu, ktorý mal byť spáchaný a pokračovania v trestnej činnosti, ako aj povaha prejednávaného prípadu, odôvodňujú tak závažný zásah do osobnej slobody obvineného, ktorým väzba nepochybne je a zároveň vylučujú jej nahradenie inými legálnymi inštitútmi, ktorých prijatia sa obvinený svojimi písomnými podaniami domáhal.

Na záver najvyšší súd už len dodáva, že povinnosťou vyšetrovateľa vyplývajúcou mu z ustanovení § 2 ods. 6, § 76 ods. 1 a § 2 ods. 10 Tr. por. bude konať vo veci prednostne a urýchlene tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti

a v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Preto bude musieť s rovnakou starostlivosťou objasňovať skutočnosti svedčiace proti obvinenému ale aj skutočnosti, ktoré svedčia v jeho prospech (dôsledne sa vyrovnat' s obhajobou obvineného) a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Riadiac sa týmito úvahami Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. augusta 2015

JUDr. Martin P i o v a r t s y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Zuzana Vojtelová